

BÚCSÚ

BERTALAN KÁROLYTÓL

(1914–1978)

Már egyetemista korában eljegyezte magát a speleológiával, és élete végéig hű maradt hozzá. Mint fiatal diák a BÉTE, a Budapesti Egyetemi Turista Egyesület barlangkutató szakosztályának tagja lett, majd egy ideig vezetője is volt. Megragadta őt a földrajzi kutatás lehetősége a harmadik dimenzióban, a felszín alá nyúló régiókban. A BÉTE kutatási naplójának éveken át vezetője volt. Az ő érdeme, hogy e kéziratok dokumentációs anyag rengeteg, különben veszendő kutatási eredményt, adatot rögzített és mentett meg a feledéstől, megőrizve azokat a későbbi kutatók számára.

Soha nem lankadó szeretet fűzte szűkebb pátriájához, szülőföldjéhez, Veszprém környékéhez, a Bakonyhoz. A Bakony barlangjait már az 1930-as években tömör összefoglalásban ismertette, és ez az írása a mai napig is nélkülözhetetlen forrása a Bakony karszterületein dolgozó kutatóknak.

A kutatási eredmények összegyűjtése, rendszerezése, megőrzése és hozzáférhetővé tétele minden kutató számára, tehát a dokumentáció, a kataszterezés, a bibliográfiai munka, a kiadványszerkesztés, mindez a tudomány számára oly nélkülözhetetlen tevékenység lett életének maga választotta központi feladata.

Nem látványos, nem csillogó, nem mutató, nagy sikereket nem produkáló tevékenység, valójában mások szolgálata ez, szinte névtelenül. És ez a szolgálat sok-sok munkát igényel, hangya szorgalmú, önzetlen, szívós, türelmes munkát, amelyért bizony ritkán jut elismerés. Ilyen munkára csak szerény, önfeláldozó, önzetlen ember vállalkozhat.

Bertalan Károly ilyen volt. Csendben, visszahúzódva, egy-egy időben bizony hivatali főnökei megértő támogatását is nélkülözve, mellőzéseket némán tűrve végezte a maga választotta szolgálatot.

A Kárpát-medence, majd utóbb a mai Magyarország barlangjainak kataszterezését, dokumentációs anyagainak gyűjtését, rendezését, a magyar karszt- és barlangbibliográfia szorgos összeállítását és publikálását, minden kutató számára hozzáférhetővé tételét, kiadványok szerkesztését tekintette főfeladatának. Mesterétől, Kadić Ottokártól vette át a stafétabotot, de neves elődjének munkáját magasabb szinten, korszerűbb módszerekkel, igényesebben folytatta élete utolsó pillanatáig.

Társadalmi tevékenysége összefonódott munkájával. Tagja volt a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat elnökségének és egyben irányítója a Társulatban folyó dokumentációs munkának. Közben éveken át szerkesztette gondosan, pontosan, igényesen Társulatunk tudományos folyóiratát, a Karszt- és Barlangkutatót.

Mint a dokumentációs munkák vezetője, nemcsak kidolgozta a speleográfiai terepjelentések űrlapját és elvárta, hogy a kutatók és kutatócsoportok beküldjék eredményeiket, de ajtaja mindig nyitva állt a fiatal amatőrök számára is, akiket szívesen ellátott jótanáccsal, és hatalmas dokumentációs anyagából mindig mindenkinek készséggel szolgáltatott adatokat, felbecsülhetetlen szolgálatot nyújtva a kutatómunkák számára.

Nem véletlen, hogy bár csendes, szerény, visszahúzódó ember volt, minden magyar barlangkutató ismerte és őszintén becsülte őt. Ez a megbecsülés jutott kifejezésre abban, hogy az MKBT elnökségébe ismételtlen beválasztották, hogy mindvégig ő töltötte be a Dokumentációs Szakosztály elnöki tisztségét, de e megbecsülés jele volt az is, hogy az elsők között kapta meg Társulatunk egyik megtisztelő kitérítését, a Herman Ottó emlékérmét. Ez év tavaszán pedig a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat közgyűlése az alapszabályban rögzített legmagasabb elismerésben részesítette: a Társulat tiszteleti tagjává választotta.

Hirtelen távozása nagy űrt hagy maga után, amit hosszú időn át nehéz lesz betölteni. De a munkát, amit ő egy életen át oly szorgos alázattal vállalt, folytatni kell és folytatni is fogjuk. Így alakját, személyét, tevékenységét nem csak barátainak és tisztelőinek emlékezete, de munkásságának az emberi emlékezetnél marandóbb eredményei fogják megőrizni az utánunk jövő nemzedékek számára is.

Dr. Dénes György